

докторантура, самоосвіта) закономірно пов'язані один з одним, є цілісним утворенням, єдністю спрямованою на всебічний розвиток особистості в умовах її навчання і виховання. Орієнтація системи освіти на особистість зумовлює врахування концепцій і методологічних положень щодо розуміння змісту психолого-педагогічних категорій і понять. Основне з них – поняття «особистість», яке відповідно до концепції «людиназнавства» Б. Г. Ананьєва, естетико-філософської концепції М. М. Бахтіна, концепції інтегрального дослідження індивідуальності В. С. Мерліна, «Я-концепції» Е. Г. Еріксона, Р. Б. Бернса, К. Р. Роджерса характеризується багатогранністю, поєднанням внутрішніх суперечностей і потреб, індивідуального і загальнолюдського. Від розуміння основних психолого-педагогічних категорій, вибору педагогічних концепцій, технологій, форм і методів залежить траєкторія будівництва всієї системи освіти. Важливо, щоб процес реалізації конституційного права на освіту відбувався за наступним алгоритмом: норма права, відображаючись і закріплюючись у нормі нормативно-правового акту у сфері освіти, реалізовувалась із врахуванням психолого-педагогічних законів (закономірностей), під якими ми розуміємо науково обґрунтовані концепції, теорії, технології, принципи, методики. За такою логікою модернізація адміністративно-правового забезпечення освіти в Україні має відбуватися у такій послідовності:

– на макрорівні – формування світового освітнього простору зумовлює пошук механізмів адаптації європейського досвіду реформування освітньо-наукових комплексів до вітчизняних умов, розробку нової системи освіти в Україні;

– на мезорівні – задеклароване в Конституції України визнання людини, її життя, честі, гідності й здоров'я найвищою цінністю детермінує оновлення: 1) Закону України «Про освіту» як базового документу; 2) Законів «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту»; 3) Закону України «Про вищу освіту»; 4) на його основі, з урахуванням концепції навчання впродовж усього життя, розробку Законів «Про профорієнтацію», «Про професійно-технічну освіту», «Про післядипломну освіту», «Про самоосвіту»;

– на мікрорівні – підвищення якості практичного втілення принципів демократизації, фундаменталізації, гуманізації, інтернаціоналізації освіти на рівні кожного навчального закладу та органів управління.

Список використаних джерел

1. Документи ЮНЕСКО про якість освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.cpia.vsu.ru/docs/unesco_ustdoc
2. Про дошкільну освіту : Закон України від 11 липня 2001 р. (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 49. – Ст. 259.
3. Структура британської системи образования [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.hopala.ru>
4. Про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-п>
5. Лунькин А. Н. Национальные особенности профессионального образования Англии / А. Н. Лунькин // Профессиональное образование. Столица. – 2009. – № 1. – С. 38-39.
6. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 р. // Голос України. – 2014. – № 148.

НОРМИ ПРАВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ

Сердюк Н.

(кандидат юридичних наук, доцент кафедри права факультету економіки і права
Київського національного лінгвістичного університету)

Serdiuk Nataliia The Rules of Law as an Instrument for the Formation of the Social State

Ukraine as a country that gained its independence relatively recently, experiences a great shortage of historical practice in the sense of being sovereign, social and legal state. Moreover, Ukraine is on the road to nation-building. It means that for today's Ukraine the formation of national identity, nation-state remains quite a relevant issue and a priority, unlike modern Western countries.

The revival of spirituality must begin with the development of national education, the very education system in Ukraine should be accelerated in order to create a set of true knowledge based on the latest science, and the foundation of which should be the sacred knowledge of our ancestors, that enabled them to survive the harsh conditions of past eras.

Spirituality of the nation in the cultural sphere is manifested both in the knowledge of the cultural traditions of their ancestors – what they believed to be goodness, creation and beauty, what they considered evil, destruction, negativity, as well as in the ability to follow their precepts. This spirituality is manifested in the amount of knowledge that provide a coherent system of social relations that are revealed in creating the objects of material culture, which fill the environment of human existence with meaning and functionality.

In a state that uses the social ideology of humanism in its activity the redistribution of newly created value should be realized taking into consideration the development of habitat that ensures the greatest comfort of a person's existence. The production should perform the functions of the elements that create a resource base used to improve the living conditions of the population, rather than ensuring its minimum wage, which is set by oligarchs for the people to lead a miserable life. The capital received by joint efforts must remain in the country and not be exported from it by the oligarchs and create a good life for foreigners abroad. Full-scale construction of road infrastructure that needs improvement has to be developed, while in rural areas it has to be launched. It is necessary to build and upgrade recreation areas, health centres. In modern conditions there would open an opportunity to build a new city with new up-to-date functions, which will not have the problems that we inherited from the former architectural features of urban development.

Spirituality of the society in relation to the property manifests itself in the fact what public infrastructure facilities are created by it, how they are kept, maintained and upgraded, as well as transferred for use to future generations.

Thus, it is necessary to carry out the realization of the Constitutional reform in the result of which the supremacy of person's interest will be declared. This means not only the constitutional declaration, higher social value of man, his life, health, honor, dignity and integrity, but also the establishment of a system of guarantees that really make it possible to implement the constitutional rights and the possibility of legal protection.

In addition, the social state in Ukraine should be based on the principles of justice, legislative consolidation of social state, the principle of social equality, the principle of providing a citizen with the opportunities of self-sufficiency by means of social assistance.

Thus, it is necessary to carry out the realization of the Constitutional reform in the result of which the supremacy of person's interest will be declared. This means not only the constitutional declaration, higher social value of man, his life, health, honor, dignity and integrity, but also the establishment of a system of guarantees that really make it possible to implement the constitutional rights and the possibility of legal protection.

Україна, як країна, що отримала свою незалежність порівняно недавно, відчуває великий дефіцит історичної практики у відчутті себе суверенною, соціальною і правовою державою. Все це змушує науковців осмислювати ситуацію, що існує на планеті. Аналізувати міжнародну обстановку в мінливому стратегічному альянсі основних політичних гравців на світовій арені, що визначають долі народів світу. У цьому процесі все більшої ваги набирають держави Південно-Східної Азії і особливо Китай. Розвивається економіка Китаю вимагає все більшої маси ресурсів, а накопичені грошові кошти висувують його в ряд найбільших фінансових центрів, здатних впливати на розвиток економіки світу.

У цих умовах стають все більш актуальними питання, пов'язані з державно-суспільним устроєм тих країн, які ще шукають своє місце у світовій політичній системі. Україна відноситься до списку таких країн, але період її становлення як держави, гідно займає своє місце в ряду самодостатніх країн, несподівано затягнувся.

Більш того, Україна перебуває на шляху до національного будівництва, тобто для сучасної України формування національної ідентичності, нації-держави залишається досить актуальною проблемою і пріоритетом, на відміну від сучасних західноєвропейських країн.

Серед сучасних науковців, що досліджували феномен соціальної держави, можна виокремити таких зарубіжних та вітчизняних учених, як С. Алексєєв, В. Бех, Г. Браун, Г. Гетьман, Б. Гіллей, К. Горохова, Б. Дікон, С. Завадський, Г. Еспін-Андерсен, М. Козюбра, В. Костицький, Ч. Лебо, М. Ніхаус, О. Лукашева, О. Панкевич, Я. Пасько, П. Рабінович, У. Робсон, Г. Світа, А. Сіленко, О. Скрипнюк, В. Співак, П. Стецюк, Р. Титмусс, М. Халс, Дж. Хіндрікс, Л. Четверикова, Ю. Шемшученко, І. Яковюк, В. Якубенко та інші.

Держава, як форма суспільної взаємодії, представлена елементами, що формують форму його конструкції, між якими існує функціональний зв'язок, і будь-які порушення або невраховані фактори не дозволяють цій конструкції працювати повноцінно і витривало. В Україні всього цього досі не уявляють схематично ті, хто займається “конструюванням” моделі держави. Самі “конструктори” змінюються з калейдоскопічною швидкістю, а новообрані намагаються все почати спочатку, поліпшити конструкцію, але при цьому намагаються прибрати до рук все, що має економічну привабливість. Не розуміючи при цьому, що якщо від коня, який тебе везе, відрізати шматки м'яса, то, врешті-решт, вона перетвориться на клячу і впаде. У ролі їхніх помічників виступають консультанти різних зарубіжних представництв, які докладають всіх зусиль, щоб не отримати на світовій арені ще одного конкурента в боротьбі за світові ринки і прибуток.

При цьому хочеться відзначити, що і ці консультанти теж не знають рецептів від криз, які лихоманяють їх систему. Світ підійшов до межі, на якій для вирішення його проблем необхідні зовсім нові методи, з якими наша цивілізація не знайома. Тим не менш, спроби по створенню нових теоретичних концепцій суспільного устрою робляться вченими різних країн, у тому числі й у нас.

Аналіз якості соціальної складової на Україні показує, що поряд зі значним зниженням економічних показників у порівнянні з 1991 р, політичною нестабільністю, низькими рейтингами різних показників, за якими оцінюється імідж країни міжнародними експертами в тих чи інших сферах діяльності, дуже низьким виявляється і рівень духовності нації. Сьогодні це жодними показниками не вимірюється, слабо вивчається і аналізується політиками – адже вивчення цих процесів не приносить прибутку. Водночас, за прибуток іде жорстока боротьба, заради неї ведеться нещадна, жорстока експлуатація нашого народу капіталом, як міжнародним, так і національним. Ціна робочої сили знаходиться на одному з найнижчих рівнів в Європі. Вона недостатня для відтворення населення, смертність перевищує народжуваність, зростає криміналізація суспільства, відбувається небачене падіння моралі, процвітає самоуправство і беззаконня, порушуються права людини, все більша кількість людей позбавляється засобів і умов існування, шириться шахрайство і корупція, продаються ресурси держави, виникла работоргівля і з'явилася індустрія торгівлі органами людини. У сфері деградаційних процесів опиняються діти, а наркоманія, алкоголізм, проституція досягли небувалих розмірів і стали нормою життя. Необхідно докласти всіх зусиль для виправлення існуючої ситуації та приведення екологічних ресурсів планети в природний стан, що відповідає нормам біологічного існування людей [1].

У загальному значенні поняття визначення “держави” можна сформулювати фразу, що це найвища суспільна форма об'єднання людей, яка в ході їх взаємодії дозволяє їм створити конструкцію, що забезпечує найбільшою мірою ефективне протистояння впливу навколишнього середовища (дозволяє досягати синергетичних ефектів) в ході спільної взаємодії, спрямованого на задоволення своїх потреб і бажань, і дає їм можливість існувати, як особистостям – носіям індивідуальних знань, бажань і волі.

Для України можна більш конкретно сформулювати наше розуміння держави – це форма свідомого об'єднання громадян, що проживають на певній території, що вирішили координувати свою діяльність через систему створених ними органів, законодавчо наділених владними повноваженнями, з метою захисту свободи особистості, незалежності та честі громадян від посягання, спільного використання національних ресурсів за допомогою створеного ними техніко-технологічного комплексу, який сприяє збільшенню добробуту громадян, зростанню комфортності середовища їх проживання, створенню нових культурно-історичних цінностей, накопиченню знань, збереженню природно-екологічних ресурсів, розвитку духовності та передачу створеного потенціалу його прийдешнім поколінням для їх процвітання і могутності.

За текстом нашої Конституції України незрозуміло, по-перше, заради якої мети народ на території України об'єднався в державу (тільки за зовнішніми атрибутами, які не

мають сенсу без внутрішніх). Тому, по-друге, держава і виглядає, як незрозуміле утворення, сенс якого для громадян розмитий і неясний, крім тих, хто має доступ до бюджетних коштів, хто перебуває на вищих посадах у структурах державного управління – національна ідея відсутня, творча взаємодія особистості і суспільства на загальне благо не визначено. По-третє, в цій ситуації народ, як джерело влади, не може запитати у координаторів, які організують його взаємодію з національними ресурсами, як виріс його добробут і підвищився комфорт життя за певний період. Все це вимагає створення методики, що дозволяє виявляти причини, які заважають зорганізуватися суспільству в ефективно функціонуючу конструкцію держави, яка розглядала б складові елементи цієї конструкції в їх цілісній взаємозв'язку і функціональному єдності.

Знання своїх духовних витоків, традицій збагачує нащадків досвідом попередніх поколінь і дає їм сили для подальшого процвітання, розвитку і боротьби в разі посягання на їх територію і ресурси не тільки природні, але культурні та духовні [2]. Духовність держави по відношенню до своїх громадян визначається, як характером системи розподілу новостворених благ, існуючої в ньому, її можливістю сприяти розвитку особистості, так і сукупністю методів, які використовує держава для організації громадян для створення цих благ.

Одним з аспектів національної самосвідомості є духовно-культурну та історичну спадщину народу, яким Україна багата, як жодна інша держава. Матеріальний комплекс, створений тією чи іншою цивілізацією, ми називаємо її культурною спадщиною. Будь-який археологічний артефакт з давньої епохи для нас є цінним фактом, що демонструє рівень знань предків, який дозволяє судити нам про їхнє вміння взаємодіяти з середовищем і використовувати її в своїх інтересах. Тобто, знання предків, упереджені в предметах, дають нам уявлення про їх інтелектуальному розвитку і розвитку тих чи інших сфер діяльності і ремесла. І сьогодні культурною людиною вважається людина, яка володіє знаннями, що забезпечують йому гармонійну взаємодію з навколишнім середовищем, хоча ми сьогодні ототожнюємо це тільки з умінням людини коректно спілкуватися з оточуючими, що значно звужує поняття “культурна людина”. Культурна нація створює свою мову і писемність, щоб передавати в своєму середовищі накопичені знання. Писемність у нашої нації існувала дуже давно, до чого Кирило і Мефодій жодного відношення не мають [3]. Ті ж візерунки трипільської цивілізації можна вважати знаками не розшифровані писемності.

Відродження духовності необхідно починати з розвитку національної освіти, сама система освіти на Україні повинна в прискореному порядку створити набір істинних знань на основі найсучасніших досягнень науки, а в основу їх повинні лягти святі знання наших предків, що дозволили їм вижити в суворих умовах минулих епох.

Духовність нації в культурній сфері проявляється, як у знанні культурних традицій предків – що вони вважали добром, творінням і красою, що вважали злом, руйнуванням, негативом, так і в умінні слідувати їх заповітам [4]. Духовність ця проявляється в розмірі знань, що забезпечують створення злагодженої системи суспільних відносин, що виявляються у створенні таких об'єктів матеріальної культури, які наповнюють середу існування людей глуздом і функціональністю.

Досліджуючи стан соціальної моделі нашої країни, можна сказати, що в основному матеріально-технічний комплекс до моменту розпаду Союзу був створений. А, отже, потрібно було здійснити перерозподіл отриманих коштів на користь розвитку інфраструктури соціально-побутової сфери, яка була створена спільною працею всіх громадян СРСР і являла собою суспільну систему благ, що не мала аналогів у світі. Будівництво нових підприємств не мало сенсу, оскільки вся модель виробничого комплексу була сформованою і достатньою. Її вдосконалення повинно було піти по шляху модернізації підприємств та розвитку сектора послуг і соціальної інфраструктури. Необхідно було реконструювати і модель фінансів. Вона могла б працювати в трьох форматах: формувати значні суми, заощаджені за рахунок припинення будівництва нових

промислових підприємств за непотрібністю, і направляти їх для будівництва об'єктів соціально-побутового призначення та розвитку інфраструктури; на суму цих коштів могла б збільшитися заробітна плата працівників; або можна було використовувати змішану систему [5]. Цього зроблено не було, народ не побачив у діях влади позитивних рішень, що і викликало кардинальну зміну влади, яка повинна була здійснити відповідні зміни в економічній системі. Вона повинна була взяти курс на перетворення рукотворного середовища соціуму, що оточує її, у бік впровадження новітніх архітектурних та містобудівних ідей і рішень, що прикрашають і полегшують життя людини, а також спрямованих на модернізацію виробництв, що забезпечує вищу комфортність робочого процесу для людини і гармонійну взаємодія цих виробництв із середовищем.

На жаль, з об'єктивних причин в той період такі уявлення були відсутні, нових ідей сформульовано не було ні в соціально-правових концепціях, ні в громадських проєктах. А так як нових пропозицій для розвитку соціалістичного суспільства шляхом спільних зусиль не було, то соціум повернувся до капіталістичної моделі відносин, яка до того моменту демонструвала ряд досягнень в окремих аспектах життєдіяльності суспільства в розвинених державах капіталістичного світу. Оскільки, системних розробок в цьому напрямі не було, то, взялися за впровадження цих доленосних ідей, але на рівні сільських "кулібінних". Що з цього вийшло, сьогодні видно як ніколи.

У державі, що використовує у своїй діяльності ідеологію соціального гуманізму перерозподіл новоствореної вартості повинен здійснюватися з урахуванням розвитку середовища існування, яке забезпечує людині максимальний комфорт існування [6]. Виробництво повинно виконувати функції елементів, які існують для створення матеріальної бази, використовуваної для підвищення комфорту побуту населення, а не забезпечення його мінімальною зарплатою, рівень якої встановлений олігархами, щоб народ вів жалюгідне існування. Капітали, отримані спільними зусиллями повинні залишатися в країні, а не вивозитися з неї олігархами і створювати гарне життя іноземцям за кордоном. Повинно розгорнутися повномасштабне будівництво дорожньої інфраструктури, яка бажає кращого, а в сільській місцевості про будівництво доріг вже давно забули. Необхідно будувати і модернізувати зони відпочинку, центри здоров'я. У сучасних умовах відкривається можливість будівництва нового міста з новими сучасними функціями, в якому не буде проблем, що дісталися нам від архітектурних особливостей колишнього містобудування [7]. Якщо ознайомитися з проєктом "Венера", який розроблений групою західних учених, то можна побачити те місто майбутнього, якого гідна цивілізація, що йде по шляху свого гармонійного розвитку. Ідеї вчених вражають своєю грандіозністю, фантастичністю, але разом з тим продуманістю всіх деталей. Прикладом такої цивілізації може служити Сінгапур, який за короткий термін з злиденного села, де немає жодних ресурсів, перетворився на острів-сад. Це демонструє те, що технічно цивілізація готова до реалізації цих ідей – потрібна духовність, потрібна нова парадигма розуміння світобудови і розуміння свого місця в цьому світі.

Питання власності в державі, заснованій на конструкції громадянського суспільства, що керується ідеологією соціальної держави, йде зовсім в іншу площину, що є темою окремої розмови. Можна тільки поставити одне питання, – а якою має бути власність на космічному кораблі? Таке питання ставить у глухий кут лібералів і демократів, так як вони про це не думали, але з однозначністю можна сказати, що жоден мільярдер у світі не має на сьогоднішній день власного космодрому. Значить, можна сказати, що суспільна форма власності у своєму розвитку випереджає приватну. І так було завжди. Інша справа, як відбувався перерозподіл цієї власності згодом і заради чого робився це перерозподіл? Перерозподіл власності робився певними, демонічними особистостями на свою користь, щоб мати гарантоване споживання в умовах обмеженого виробництва. Для охорони цієї власності створювалася захисна структура, все це паразитувало на тілі суспільства. Сьогодні технології виробництва змінюються, потужності зростають, обсяги виробництва легко можна приводити у відповідність

обсягами споживання за допомогою інформаційних технологій. Таким чином, планування і розподіл проникають у виробничий процес, стають частиною його, і ринок, про який так багато говорять сьогодні прихильники лібералізму, не має під собою основи, яку він мав в теорії в період свого становлення.

Духовність суспільства у ставленні до власності виявляється в тому, які комплекси громадської інфраструктури їм створюються, як утримуються, експлуатуються і модернізуються, передаються у користування наступним поколінням.

Отже, необхідне здійснення конституційної реформи, в результаті якої буде проголошено нормами Конституції верховенство інтересів особи шляхом не тільки конституційного декларування, вищої соціальної цінності людини, її життя, здоров'я, честі, гідності та недоторканості, а й створення системи гарантій, що реально надають можливість реалізувати конституційні права, а також можливість правового захисту. Крім того, соціальна держава в Україні повинна будуватися на основі принципів справедливості, законодавчого закріплення соціальності держави, принципу соціальної рівності, принципу надання громадянину можливості самозабезпечення шляхом надання йому соціальної допомоги.

Список використаних джерел

1. Данілішин Б. М. Природно-техногенні катастрофи: проблеми економічного аналізу та управління. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2001. – 260 с.
2. Азарин В. А., Горский В. С. Научная истина и судьба ученого. – К.: Наукова думка, 1984. – 175 с.; Трипільська цивілізація у спадщині України. Матеріали наук.-практ. Конфер. – К.: Вид. центр. «Просвіта», 2004. – 328 с.
3. Шаян В. П. Віра предків наших. Луцьк.: Об'єднання Українців Рідної Віри, Гамільтон, Канада, 2000. – 902 с.
4. Гумилев Л. Н. Этногенез и биосфера земли. СПб.: Изд. Дом «Кристал», 2001. – 639 с.
5. Письмак В. П. Региональные аспекты специального режима инвестирования: теория и практика, проблемы и решения. – Донецк.: Изд-во «Донеччина», 2000. – 255 с.
6. Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право): Наук. журнал. – Вип. 1-2 // Голов. ред. О. П. Степанов. – Книжкове вид-во НАУ 2008. – 712 с.
7. Вступ України до СОТ: новий виклик економічній реформі За редакцією І.Бураковського, Ларса Хандржа, Лутца Хоффмана. – К.: Видавн. «Альфа-Прінт», 2003. – 291 с.

ПРАВНИЧА БІОЕТИКА – НОВИЙ НАПРЯМ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНОЇ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

Середюк В.

(кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії права та держави юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка)

В статті розглядається проблема предмету вітчизняної теорії права, здійснена спроба його переосмислити, розширити в контексті появи нових правових явищ в суспільстві, культурі, державі. Запропоновано новий напрям в межах загальнотеоретичної юридичної науки – правничу біоетику – в межах якої досліджується проблема цінності людини через призму її соматичних прав, яка постала в зв'язку з новітніми досягненнями в сфері технологій та біомедицини.

Ключові слова: *теорія права, біоетика, правнича біоетика, соматичні права людини, біомедицина, штучне втручання в організм людини.*

В статье рассматривается проблема предмета отечественной теории права, осуществлена попытка его переосмыслить, расширить в контексте появления новых правовых явлений в обществе, культуре, государству. Предложено новое направление в пределах общетеоретической юридической науки – юридическую биоэтику – в пределах которой исследуется проблема ценности человека через призму ее соматических прав, возникшей в связи с новейшими достижениями в сфере технологий и биомедицины.

Ключевые слова: *теория права, биоэтика, юридическая биоэтика, соматические права человека, биомедицина, искусственное вмешательство в организм человека.*

Serediuk Viktoriia Legal bioethics – a new line of research general theoretical legal science

Nowadays the level of knowledge in biology, genetics and medicine makes it possible to clone cells, tissues, even the body, to transplant vital organs, to solve problems of impregnation, life and death artificially.